

Nýggj fólkaskúlalóg dansk - føroyskt

Oddagrein

UPPSKOT til nýggja fólkaskúlalóg er gjørt. Ætlanin at tey mongu, sum á onkran hátt hava tilnýti til hetta stóra øki skulu gera viðmerkingar til uppskotið, æðrenn landsstýrið sníkkar tað liðugt at leggja tingið. Sambart landsstýrismanninum miðjar móti at fáa lógarupp-skotið fyr tingið í so mikið góðari tíð, at tað kann virka frá komandi skúlaári. At broyta undirvisingina og undirvisingarskulduna í fólkaskúlanum er ikki hvønn dags kostur. Tað eru eisini 17 ár síðani, at tann upprunaliga lógin frá 1962 varð broytt. Hetta var í 1979.

VIT skulu ikki her fara út í smálutir, men høvuds-broytingin er tann, at undirvisingarskuldin, sum í dag er 7 ár, verður viðkað við tveimum árum til 9 ár. Tað eru sjálvandi ymsar meiningar um hetta, men spurn-ingurin er, um ikki hetta er skilgott. At børnini og tey ungu kunnu fáa eina størri bókliga ballast, æðrenn tey fara út í gerandisdagin, skuldi verið gott. Tá kann ein so altíð tosa um, hvør undirvising og hvat undirvis-ingartilfar er tað besta. Sjálvandi vil onkur stóra spurn-arkin við, hvussu skilgott tað er at skula tvinga tey ungu at ganga í skúla í 9 ár istaðin fyr tey 7. Vit kenna jú hugtakið at vera skúlatroyttur. Helst fara vit at fáa fleiri meiningar fram um hetta í komandi orðaskifti-num og møguliga eigur skipanin at vera so liðilig, at ung eftir 7. flokk kunnu taka eitt sabbatár, har tey t.d. fara til skips ella okkurt annað. Og so fara aftur í skúla.

EIN onnur broyting er tilmælið frá meirilutanum í bólkinum, sum gjørt hevur uppskotið, um, at frálæran í donskum skal byrja í 4. flokki istaðin fyr sum í dag í 3. flokki. Eingin ivi er um, at júst hesin parturin av nýggja uppskotinum fer at fáa gjølliga viðgerð í orða-skiftinum og í viðmerkingunum. Hetta nær vit skulu byrja at læra dansk í fólkaskúlanum er ikki nakað nýtt mál. Tað stendur skrivað, at føroysk børn skulu læra dansk væl og virðiliga. Nú tá mælt verður til at byrja frálæruna í donskum í 4. istaðin fyr 3. flokki kann roknast við, at fleiri fara at tala at. Hetta er kanska, sum at rétta hundi brand, nú vit vita, hvussu mál-spurningar kunnu fáa øði í fólk.

TEY, sum mæla til at biða við donskum til 4. flokk, halda, at tað er ikki gott fyr móðurmálið og frálæruna í tí, at børnini longu í 3. flokki skulu læra eitt annað mál. Hetta ger ella kann gera, at tey verða ongantið nóg kring í sínum egna máli. Hini siga harafurtimóti, at hetta er ongantið prógvað og halda tey heldur ikki, at dansk í 3. flokki skapar nakrar trupulleikar fyr tað føroyska. Tvertimóti verður víst á, at tað er gott og sunt fyr børnini so tðliga at kunna læra eitt annað mál, sum tey so aftur hava so nógv brúk fyr restina av lívinum. Torført er at hava eina avgjörda meining um hetta, nú eingin kanning fyriliggur. Tú hevur sum so ikki nógv at halda teg til annað enn metingar, mein-ingar og kenslur. Er tað so, at danska frálæran í 3. flokki er ein meinbogi fyr frálæruna í móðurmálinum so er avgjort rætt at steðga á og taka henda spurningin til viðgerðar. Hinvegin - er tað so, at frálæran í donskum tvørturímóti einki ilt ger fyr móðurmálið, so er eisini rætt at seta spurnartekin við eina broyting. Eingin ivi er tú fyr okkum um, at alt sum gerast kann eigur at verða gjørt fyr at verja og varðveita móðurmálið. Tað má vera tað, ið uttan nakra diskussión hevur fyrsta prioritet. So má alt annað koma aftaná.

SPYR tú føroyingar, hvat teir halda um hetta, at vit øll skulu duga dansk mál, so vilja teir flestu svara, at hetta er ein styrki hjá okkum, og at vit eiga ikki at sleppa hesum fyrirum, sum vit hava framum so nógvvar aðrar tjóðir - hetta at kunna fleiri mál - ja at duga eitt annað mál eins væl og titt egna móðurmál. Víst verður á, at vit hava atgongd til so nógv dansk í gerandisdegnum, at tað er eitt ómetaliga hent amboð at kunna lesa og skriva dansk sum danir gera tað.

HÓAST hesin spurningur hevur verið frammi áður, so skal tað vera okkara inniliga ynski, at vit nú fáa eitt breitt og sakligt orðaskifti

Sosialurin

Lesarabrøv

Skomm

Havnar-, og Føroya Hand-verkarafelag heita á kom-andi lærlingar um at fara til Danmarkar at nema sær út-búgving og fyr at undir-strika hetta hjálparleyst blokera teir álitisstørv, ið teimum er latið uppi hendir. Her verður hugsa um álitis-størvini í læruáðnum, eitt nú sum skoðanameistarar.

Fyr tað fyrsta, at Høgni Højgaard kann koma sær at heita á komandi lærlingar um at fara av landinum, hvat vil hann við hesum. Er hetta ikki landskskaðiligt? Hvussu kann hann vænta at lærlingarnir koma heim-aftur eftir lokna útbúgving og sostatt bliva limir í hand-verkarafelag, tað formaðurin ikki sjálvur kann skoða út-um sín egna nalya. Halda teir seg ikki vekk?

Mær vitandi eru avgerð-inar í einum og hvørjum stýri, í hesum føri stýrið fyr Tekniska Skúla í Havn, demokratiskar, tað vil siga, at vanligur meiriluti ræður, tað atkvøtt verður.

Er ella var Høgni Høj-gaard ikki sjálvur limur í stýrinum, tað avgerð bleiv tikin um at loysa stjóran úr starvi? Høgni, tin fram-gangsmáti er ikki demokr-atiskur, at tú - eftir øllum at døma - tapir eina atkvøðu-greiðslu er einki at gera við. Tú kanst ikki tvinga nakað ígjøgnum, ið meirilutin ikki vil hava. Høgni, hvat verður tað kallað? Diktatur ella hvat? Tú kanst møguliga greiða frá tí.

At tú ert blivin fornem-aður, hví skal tað ganga út- yvir framtíð okkara (lær-

ingarnar).

Tá eg tók sveinaprógv í 1977 var ein regla í lærling-alógini (ið er ein lögtings-lóg), ið segði, at teir, ið vóru útpeikaðir til skoðanameist-arar av Læruáðnum, kundu ikki siga seg frá, eins reglur og tað fólk bliva uppstillað til bygdar- ella býráð. Mær vitandi er hetta ikki broytt síðani.

Bróta tit sostatt ikki landsins lógir við hási yvir-lýsingini.

Tit heita somuleiðis á ver-andi lærlingar um ígjøgnum sakførara reisa endurgjalds-krav móti meistarunum fyr manglandi sveinabræv, ið henda blokadan ber við sær. Eg vilði heldur heita á lærlingarnar um at stevnt Handverkarafelagnum fyr endurgjaldið, tað teir blokera

fyr, at lærlingarnir fáa sveinabræv. Meistararnir hava als onga skyld í has-um.

At tú tekur allar limirnar í álitisstørvunum aftur, burdi verið slept og í staðin skuldi tú farið aftur til ar-beiðis sum handverkari og slept hasum 4 fulltíðarstørv-unum, tú hevur í dag sum formaður og skrivari í tveimum felögum. Her luktar av skammlopi.

Er hetta framtíðar fram-gangsmáti hjá formann-inum, skuldi vit umhugsu at síft felag, eitt nú yvir til Karl.

Heilsan

Ein ið fekk sveinaprógv í 1977

Eiga vit ongan Nehemia?

Verkið er stórt og vítt er um at fara, og vit eru spjaddir á borgargarðinum langt burt-ur hvør frá øðrum. Neh. 4-19. At grótrúgvurnar vóru stórar og tað sá ógjørligt út hjá israelsmönnum at endur-reisa múrarnar kunnu vit lesa um í Nehemia bók, móttøðan var ógilig í móti hesum verki, men við ein-um felags taki, sum Ne-hemia stóð á odda fyr, eydnaðist verkið. Saman at standa var ei okkum givið, tí er so lítið burtur úr her blivið. Her hevur yrkjarin verið ógvuliga beinrakin. Er tað nakað sum eykennir okkum føroyingar í dag, so er tað tað, at vit standa ógvuliga spjaddir, og úr-slitid verður sjálvandi har eftir. Tað er nærum ógjør-ligt hjá okkum at endurreisa teir fálmu mýrar, sum liggja í sori. Vit eiga snøgt sagt ongan Nehemia, sum kann samla fólk ið tað nakað posi-tivt, nakað, sum er haldbart. Tær loysnir, sum verða fórdar út í lívið, eru allar meira ella minni merktar av politikki og egnum á-

hugamálum og lokalpoli-tikki. Tað blivu flakavirki bygd nærum á hvørjum tangaher í landinum í áttati-árunum. Hesi er í dag fyr stóran part avtøfta, rovíni standa í mongum føri eftir sum eitt minni um eina farna tíð, sum kan kanska

kann siga um, at bygdar-fólkið stóð saman og gjørdi sær eitt arbeidsplass í bygd-ini, og menn tóku ódnartøk við at seta pening í skip, sum skuldu verða grundar-lagið til at skaffa rávøru til hesi virki. Men í dag má sigast, at hetta fundament er raplað eins og Jerúsalems-mýrar vóru á Nehemia døg-um, og fólk ið er spjatt í allar ættir av einum ráðaloysi, sum hevur verið ókeyp fyr tað fólk, sum her búleikast. Flakavinnan er í svárra kreppu og treingir til ein Nehemia, sum kann klára at samla fólk ið eina endur-reisn í hesi vinnu, konteyn-arar virka fyr ein stóran part sum flakavirki í dag á kaikantinum, og sjálvandi verður selt til tann, sum kann geva mest fyr fiskin.

Vit hava leigað eitt risa far til at føra óvirkaðan fisk av landinum við.

Tað sær ikki út til at Framtaksgrunnurin fær ta breiðu undirtøkuna í fólk-i okkara nú. Sverri hevur hvest sær svørðið, men so má ein eisini spyrja, hvat er alternativt? Tað skal ein veldug figgarlig orka til at lata tey virki uppaftur, sum hava staðið avtøfta nú í fleiri ár. Hesi hava neyvan nakran møguleika at klára seg í kapping við tey al-mennu, tá ES krøvini eru uppfyllt. Tey virki, sum eru í gongd, hava ikki ein gongd ráð til at gjalda tað, sum hesi krøv kosta. Henda móttøðan ímóti Fiska-virking er nú eisini at finna innan tinggátt, ikki eingong samgongan hevur eitt heil-hjartað boð uppá, hvussu hesir mýrar skulu byggjast uppaftur. Tað finst eingin Nehemia innan tinggátt, sum kann samla fólk ið eina endurreisn av hesum arbeidsplassum. Men rætt skal vera rætt, bygdarfólkið hevur í einstøkum bygdam

samlað pening, sum kundi verið tikin meira í betrakt-ning. Vónandi verður ein loysn funnin, sum fólk kann samlast um, tað má vera okkara nýggjárnsynski og at hesar lemjandi ósemjur, sum koma alt virksemi bæði í vinnu og innan tinggátt mugu halda uppat, nú dag-arnir fara at leingjast, og várið ger seg til í bøg og haga, mátti tað eisini gjørt seg galdandi á tí vinnuliga økinum. Skal nakað verða at taka upp á heystardegi, má setast niður, tað várligur vindur lotar inn yvir oygg-arnar, tað eru hyggjuráðini at hvesa sær hakan ella spakan til, at seta nakað gott niður í vinnulivs jørd, so tað komandi ættarliðið kann hava nakrar fruktir at heysta inn, sum undangongumenn settu niður við nærlagni og umhugsni. Harrans signing, tað er hon, ið ríkar, og egin møði leggur einki aftrat. Orðtøk Sálomons 10-22.

Malmberg D. Olsen
Strendur

BILLUTIR

útvegast til
FLEST ALLAR
BILAR

Fa. BILLUTIR

Til. 21605 Fax. 21666

Frá Hollywood

Hetta vikuskiftið spæla
BERGMENN
góðan, gamlan dansitónleik.

Áldursmark: 18 ár

Kostnaður: Kr. 50,-